

XALQARO NORDIK UNIVERSITETI

**«O‘ZBEKISTON — 2030” STRATEGIYASINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI VA
ISTIQBOLLARI YOSHLAR NIGOHIDA»
MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYA**

Toshkent – 2024

<i>Normurodova S.B., Shodmonov R.G'. Til va marketing .....</i>	166
<i>Odilova D.O., Shodmonov R.G'. East asia counturies languages and cultures .</i>	171
<i>Nabiyeva N.A., Shodmonov R.G'. Til o'qitish usullari; o'rganilayotgan tillarni o'qitish uchun qo'llaniladigan usullar, til o'rganishning foydali tomonlari.....</i>	176
<i>Narzullayeva A.Sh., Shodmonov R.G'. Onlayn til o'rganish platformalari .....</i>	180
<i>Junaydullaxonova M.A., Shodmonov R.G'. Kitobxonlik va uning mohiyatini anglash .....</i>	184
<i>Yaxshiboyeva M.B., Shodmonov R.G'. Dunyo tillarining soni va turkiy til .....</i>	189

II SHUBA

<i>Абдалов А.Б. Роль развития рынка ценных бумаг в дальнейшем повышении инвестиционной привлекательности страны .....</i>	193
<i>Saidova I.X. Investitsion muhit va uni belgilovchi omillar (kambag'allik darajasi va o'zbekiston sharoitida unga ta'sir qiluvchi omillar.) .....</i>	199
<i>Sunnatullayeva M.G'. Aholi salomatligini ta'minlash bo'yicha islohotlar - xalq kelajagi uchun poydevor masalalari.....</i>	205
<i>Kenjayev N. Temuriyzoda shohruh mirzo hukumronligi davrida temuriylar saltanatida aholi salomatligini ta'minlash bo'yicha tabobat maktablarining faoliyati.....</i>	208
<i>Атаджанова А.У. Определить концентрированной системы в составе чёрный смородины выращиваемой в хорезмской области.....</i>	211
<i>Mohinur Sh.Sh., Shodmonov R.G'. Alohida ehtiyojga ega bo'lgan bolalarga inklyuziv ta'limning o'rni.....</i>	213
<i>Sobirjonova D., Shodmonov R.G'. Koxlear implant bolalar bilan olib boriladigan korreksion ishlar.....</i>	218
<i>Sayfullayeva F., Shodmonov R.G'. Bolalardagi senzitiv davr va nutq rivojlanishi .....</i>	222
<i>Xamidullayeva M.J., Shodmonov R.G'. Maxsus pedagogika va uning bo'limlari .....</i>	226
<i>Alieva F., Shodmonov R.G'. Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalar .....</i>	230
<i>Qurbonova K.A., Shodmonov R.G'. Bolalarda musiqani rivojlantirish.....</i>	234
<i>Komilova R.D., Shodmonov R.G'. Harakat tayanch a'zolarida buzilish bo'lgan bolalar .....</i>	237
<i>Turlibekova O., Shodmonov R.G'. Aqli zaif tushunchasi .....</i>	242
<i>Abdugafurova A., Shodmonov R.G'. Ruhiy rivojlanishi sustlashgan bolalar....</i>	247
<i>Zayniddinova M.Sh., Shodmonov R.G'. Daun sindromli bolalar .....</i>	251

kerak.Kartochkalar, grammatik tarjimalar, yoki boshqa yondashuvlardan foydalaning sizda juda ko'p imkoniyatlar mavjud.

Birinchi prezidentimiz Islom Karimovning "Bizning farzandlarimiz bizdan ko'ra kuchli, bilimli, dono va albatta baxtli bo'lishlari shart" deganlar. Qarangki, doimo yoshlar bilimli ilmi bo'lishi uchun mustaqillik yilidan beri anchagina ishlar amalga oshirildi. Bugungi kunda eng ko'p o'rganilayotgan tillar ingliz,fransuz, xitoy, ispan, nemis, yapon va italyan tillaridir. Agar biz ham harakatdan to'xtamasak bizning o'zbek tilimizni o'rganishni xohlovchilar ko'payishi shubhasizdir. Biz har birimiz yaratilayotgan bu sharoitlardan doimo oqilona va to'g'ri foydalanishimiz doimo o'qib, o'rganib, izlanib, o'z bilimimizni oshirib borsak o'z yur timizni rivojlantirsak kelajak avlodlar ham huddi bobokalonlarimiz Abu Rayhon Beruniy, Ibn Siyno, Al-Farg'oni, Al-Buxoriylar singari bizni ham ulug'lab yod etadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://www.newsdle.com/blog/most-studied-foreign-languages>
2. <https://lingopie.com/blog/7-main-benefits-of-language-learning/>
3. <https://hikmatlar.uz/author/467>
4. <https://qalampir.uz/news/uzbekiston-ingliz-tili-buyicha-reytingda-93-urinni-egalladi-93108>
5. <https://potomac.edu/benefits-of-learning-a-second-language/>

ONLAYN TIL O'RGANISH PLATFORMALARI

Narzullayeva Aminaxon Shavkatjonovna¹

*¹Xalqaro Nordik universiteti
Xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi
1-kurs I-XT-23 guruh talabasi*

Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li²

*²Xalqaro Nordik universiteti doktoranti
r.shodmonov@nordicuniversity.org*

Annotatsiya: *ushbu maqolada so'ngi yillarda rivojlanib borayotgan internetdagi onlayn til kurslari va o'rganish resurslarining samaradorligi haqida o'rganiladi. Tadqiqotda esa oflayn ta'limning afzalliklarini ta'kidlaydi hamda universitetlarga ushbu ma'lumotlardan samarali onlayn ta'lim dasturlarini ishlab chiqish uchun qanday foydalanish maslahat beriladi.*

Annotation: *in this article, online language courses and learning resources on the internet that have been developing in recent years will be explained in detail. The study highlights the benefits of distance learning and advises universities on how to use that information to develop effective online learning programs that can later be implemented during crises.*

Kalit so'zlar: onlayn, oflayn, til kurslari, ingliz tili, texnologiya, platforma.

Key words: e-learning, offline, language courses, technology, platform.

COVID-19 pandemiyasi va karantin o'quv tizimini keskin o'zgartirishga majbur qildi. Masofaviy ta'limga o'tish talabalarning o'rganishini, maksimal darajada oshirish uchun yangi onlayn platformalaridan foydalanishga undadi. Oflayn ta'lim onlayn ta'limga o'tganidan so'ng, o'qituvchilar uchun ham, talabalar uchun ham muammoga aylandi. Talabalarning ishtiyoqi pasayib, ularning o'qishlariga salbiy ta'sir ko'rsatdi. Masofaviy ta'limning jadal rivojlanishi yangi o'qitishning paydo bo'lishiga olib keldi. Masalan onlayn o'quv platformalaridan foydalanishning ko'payishi hamda onlayn vebinarlar tashkil qilinishi.

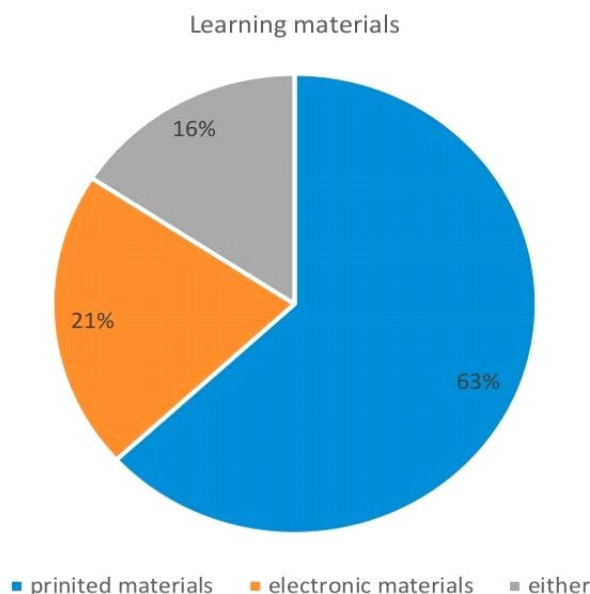
Chet tilini o'rganish ushbu konikmalarni o'z ichiga olishi zarur. Misol uchun nutq, yozish, grammatika, lug'at, o'qish va tinglash. Chet tilini masofadan turib o'rganish usullaridan biri bu onlayn o'quv platformalaridan foydalanishdir. Platformalar turli xil o'quv faoliyatini qo'llab-quvvatlash va umumiy tilni rivojlantirish uchun yordam beradi. Onlayn platformalar tayyor onlayn darsliklar va topshiriqlarni taklif qiladi. Hatto o'qituvchilar o'quv rejalari hamda dizaynlarini talabalariga binoan yaratishlari mumkin. Onlayn o'quv platformalarida kontentni saqlash uchun joy taklif qiladi, bu o'qituvchilarga ma'lumotlar bazasiga barcha darsliklarning yuklab olish va joylashtirish imkonini beradi. Shunday qilib, o'qituvchilar talabalar uchun darsliklar ishlab chiqadilar va o'rganishga moslashtirishadi. Oflayn ta'lim uchun eng mashhur platformalar Moodle, Open edX va NEO LMS. Ular chet tili saboqlarini o'qituvchilar uchun oson va o'qituvchilar uchun imkoni boricha qulayroq qilingan. Ushbu onlayn o'quv platformalar tez va oson ishlashga imkon beradi.

Mashhur platformalar orasida Skype, Zoom, Google, Meets va boshqalar bor. Bu ilovalar foydalanuvchilarga video va audio elementlarni bilan onlayn darslar o'tkazish imkoniyatini beradi. Shu sababli, ushbu o'qitish vositalar kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish va talaffuzni mashq qilishda samaralidir. Shunday qilib, mobil ilovalar chet tillarini o'rganishda ham qo'llaniladi. Misol uchun, tadqiqotlardan biri Instagram mobil ilovasining norasmiy til o'rganishdagi samaradorligi o'rganadi. Topilmalar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilar yangi so'zlarni o'rganish orqali o'zlarining so'z boyligini kengaytirdilar va Instagram yordamida muloqot qilish ko'nikmalarini yaxshiladilar. O'z – o'zidan boshqariladigan o'quv materiallarini ishlab chiqish platformasi (SDLMD) ishlab chiqilgan tili sifatida turk tilini o'rganish. Bu platforma boshqotirma kabi o'quv modullaridan iborat viktorinalar, kartalar va raqimli plakatlardir.

Metodika uchinchi kurs talabalari o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomaga asoslangan. Talabalar ingliz tilini chet tili sifatida uch yildan buyon o'rganayotgan edilar va shu sababli ularda an'anaviy hamda onlayn ta'lim tizimini solishtirish imkoniyati bor edi, ya'ni ular anketa to'ldirishdi. Anketa 10 ta ochiq savoldan iborat bo'lib, unda talabalarning onlayn o'qishga bo'lgan motivatsiyasi, onlayn o'qitish va o'rganishga tayyorligi va samaradorligi haqidagi savollarga javob berilishi kerak bo'lgan. Talabalarning javoblari yozgi semester davomida yig'ildi 2020|2021 o'quv yili.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, ingliz kursini o'rganayotgan 26 talabadan 19 nafari (70%) so'rovnomani topshirgan. Bu talabalarning 79% ayollar va 21% erkaklar

tashkil qilgan. Ularning yosh oralig'i 22 yoshdan 46 yoshgacha edi.

1-rasm: Talabalar tanlagan o'quv materiali

Quyidagi 1-rasmda o'quvchilar qaysi o'quv materiallarini afzal ko'rishlari ko'rsatilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, talabalarning 63% bosma materiallarni ma'qul ko'rishadi. Chunki ular o'zlari yozishlari va kerakli ma'lumotlarni ajratib ko'rsatish orqali eslab qoladilar. Talabalardan biri ham bu o'quv materialini ko'rish qobiliyatiga nisbatan kamroq zarar yetkazishini ta'kidlab o'tgan. Talabalarning 16% elektron materiallarni qadrlashadi, chunki ular uchun kompyuter bilan ishlash oson.

2-rasm: Til ko'nikmalari

Quyidagi 2-rasmda talabalar eng yaxshi va eng yomon deb hisoblaydigan til qobiliyatlari va xususiyatlari tasvirlangan onlayn amaliyot. Topilmalar shuni ko'rsatadiki, talabalar asosan tinglab tushunish va mashq qilishni xohlashadi nutq keyin talaffuz, lug'at va grammatika. Eng kam baholanadigan ko'nikmalar-bu o'qish va yozish.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, talabalar eng ko'p rivojlantirayotgan qobiliyatlari tinglash va gapirishdir. Talabalar onlayn o'rganishni eng kam istaydigan til ko'nikmakari bu yozishdir, bu chex talabalari uchun juda zerikarli mahoratdir. Biroq, Fridrichova Klimova o'z tadqiqotlarida aytganidek, yozuvni o'ziga xos mavqei bor.

O'rganish tavsiya qilingan ingliz tili dasturi samarali ekanligini va talabalarga yordam berishini aniqladi. Ularning til qobiliyatlarini rivojlantirish hamda batafsilroq o'rganishga ehtiyojlari bor.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. World journal on educational technology
2. Most Czech Universities Move Autumn Classes Online.
<https://www.czchuniversities.com/article/most-czech-universities-move-autumn-classes-online>
3. classes-online
4. Coronavirus. <https://www.uhk.cz/en/university-of-hradec-kralove/coronavirus>
5. Anwar Kainat, and Mohammad Adnan. (2020) "Online learning amid the COVID-19 pandemic: Students perspectives." Journal of Pedagogica
6. Sabirov, K. (2024). Econometric modeling of development trends in the food industry. Nordic_Press, 1(0001).
7. Nusratovich, S. K., & Asidakhan, A. (2023). STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF FREE ECONOMIC ZONES IN UZBEKISTAN. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9, 7-10.
8. Nusratovich, S. K., & Khurshidbek, T. (2023). RELATIVE IMPORTANCE OF FACTORS AFFECTING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS. Science and innovation, 2(Special Issue 14), 788-794